

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЗАКОНЫ

«Татарстан Республикасында яшьләр сәясәте турында» Татарстан Республикасы Законына һәм «Татарстан Республикасында гражданнарға патриотик тәрбия бирү турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында

Татарстан Республикасы
Дәүләт Советы тарафыннан
2025 елның 28 мартында
кабул ителде

1 статья

«Татарстан Республикасында яшьләр сәясәте турында» 1993 елның 19 октябрендәге 1983-ХІІ номерлы Татарстан Республикасы Законына (2021 елның 5 маендагы 35-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы редакциясендә) (Татарстан Югары Советы Жыелма басмасы, 1993, № 10; Татарстан Республикасы законнар жыелмасы, 2021, № 36 (І өлеш); 2023, № 11 (І өлеш), № 27 (І өлеш); 2024, № 45 (І өлеш) түбәндәге үзгәрешләргә кертергә:

1) 3 статьяның 5 пункты түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«5) экстремизм, агрессив милләтчелек идеологияләренә, ксенофобия, коррупция, социаль, дини, раса, милли билгеләр буенча дискриминация чагылышларына һәм башка тискәре социаль күренешләргә һәм деструктив идеологияләргә каршы торырга мөмкинлек бирә торган әхлакий һәм мәгънәви ориентирлар системасын булдыру;»;

2) 4 статьяның 2 пунктында «Россия Федерациясенең башка субъектлары дәүләт хакимияте органнарының» сүзләреннән соң «, «Сириус» федераль территориясе гавами хакимият органнарының» сүзләрен өстәргә;

3) 5 статьяны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«5 статья. Яшьләр сәясәте өлкәсендә Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләре

Яшьләр сәясәте өлкәсендә Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) Татарстан Республикасы территориясендә яшъләр сәясәтен гамәлгә ашыру, шул исәптән яшъләр сәясәтенең төп юнәлешләрен тормышка ашыруга ярдәм итә торган гамәлләрне, чараларны эшләү һәм башкару;

2) яшъләрнең социаль ихтыяжларын, Татарстан Республикасы милли традицияләрен, региональ, жирле һәм этномәдәни үзенчәлекләрен исәпкә алып, яшъләр сәясәте өлкәсендә норматив-хокукий жайга салу;

3) Татарстан Республикасында яшъләр сәясәте өлкәсендә дәүләт идарәсен гамәлгә ашыра торган Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органын билгеләү (алга таба – яшъләр сәясәте өлкәсендә башкарма хакимият органы);

4) Татарстан Республикасының социаль-икътисадый, экологик, демографик, этномәдәни һәм башка үзенчәлекләрен исәпкә алып, яшъләр сәясәте өлкәсендә төп юнәлешләр буенча, шул исәптән яшъләрдә рухи-әхлакый кыйммәтләр, татар халкының һәм Татарстан Республикасы территориясендә яшәүче халыкларның традицияләренә, гореф-гадәтләренә һәм мәдәниятенә кызыксыну һәм хөрмәт булдыруга юнәлдерелгән, республика программаларын һәм муниципальара программаларны эшләү һәм гамәлгә ашыру;

5) яшъләр сәясәтен гамәлгә ашырганда Татарстан Республикасы һәм Россия Федерациясенең башка субъектлары дәүләт хакимияте органнарының ведомствоара хезмәттәшлек тәртибен билгеләү;

6) Татарстан Республикасы территориясендә яшъләр сәясәте инфраструктурасын үстерүгә булышлык күрсәтү, шул исәптән яшъләр сәясәте учреждениеләрен булдыру һәм аларның эшчәнлеген тәмин итү;

7) яшъләр белән эшләүче белгечләрнең эшчәнлеген оештыру;

8) Татарстан Республикасы территориясендә яшъләр сәясәтен гамәлгә ашыруны мониторинглауны, шул исәптән яшъләргә патриотик тәрбия бирүнең һәм рухи-әхлакый тәрбия бирүнең нәтижәләлеген мониторинглауны, оештыру һәм үткөрү;

9) Татарстан Республикасы территориясендә яшъләрне эш белән тәмин итүгә, хезмәт кыйммәтләре формалашуга һәм гамәли күнекмәләр алуға булышлык күрсәтү, шул исәптән студентлар отрядлары ярдәмендә;

10) Татарстан Республикасы яшъләре тарафыннан тәкъдим ителә торган инициативаларны, шул исәптән инициатив проектларны, гамәлгә ашыруга булышлык күрсәтү;

11) яшъләр һәм балалар ижтимагый берләшмәләрендә, мәгариф эшчәнлеген башкара торган оешмаларда тәрбия эшенең төрле рәвешләренә ярдәм итү һәм аларны үстерү;

12) яшъләрне сәламәтләндерү һәм аларның ялы өчен шартлар тудыру;

13) яшъләрне экологик агарту һәм табигатьне яклау, әйләнә-тирә мохит торышын саклау һәм яхшырту чараларына жәлеп итү;

14) яшь гражданнырга психологик-педагогик ярдәм һәм социаль жайлашу өчен шартлар тудыру;

15) Федераль закон, башка федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары нигезендә яшъләр сәясәте өлкәсендә Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләренә кертелгән башка вәкаләтләр.»;

4) 6 статьяда:

а) беренче абзацта «Яшьләр сәясәте» сүзләрен «1. Яшьләр сәясәте» сүзләренә алмаштырырга;

б) түбәндәге эчтәлекле 2¹ пункт өстәргә:

«2¹) муниципаль берәмлек территориясендә яшьләр сәясәте инфраструктурасын үстерүгә булышлык күрсәтү, шул исәптән муниципаль яшьләр сәясәте учреждениеләрен булдыру һәм аларның эшчәнлеген тәмин итү;»;

в) 4 пунктта «сәясәтен гамәлгә ашыруның» сүзләрен «сәясәтенең» сүзенә алмаштырырга;

г) түбәндәге эчтәлекле 4¹ пункт өстәргә:

«4¹) муниципаль берәмлек яшьләре тарафыннан тәкъдим ителә торган инициативаларны, шул исәптән инициатив проектларны, гамәлгә ашыруга булышлык күрсәтү;»;

д) 5 пунктта «мониторинглауны» сүзеннән соң «, шул исәптән яшьләргә патриотик тәрбия бирүнең һәм рухи-әхлакый тәрбия бирүнең нәтижәләгән мониторинглауны,» сүзләрен өстәргә;

е) түбәндәге эчтәлекле 2 өлеш өстәргә:

«2. Муниципаль берәмлекләр башлыклары яшьләр сәясәте өлкәсендә координация органнары булдырырга хокуклы. Муниципаль берәмлек башлыгы каршындагы яшьләр сәясәте өлкәсендә координация органын булдыру тәртибе муниципаль берәмлек башлыгының хокукый акты белән билгеләнә.»;

5) 7 статьяда:

а) исемне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«7 статья. Татарстан Республикасында яшьләр сәясәтенең төп юнәлешләре»;

б) 1 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«1. Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасында яшьләр сәясәтенең төп юнәлешләре түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

1) яшьләргә патриотик тәрбия бирү;

2) яшьләргә рухи-әхлакый тәрбия бирү;

3) яшьләр мохитендә милләтара (этникара) һәм конфессияара татулыкны тәмин итү, яшьләр иҗтимагый оешмалары эшчәнлегендә экстремизм чагылышларын профилактикалау һәм кисәтү, Россиянең традицион рухи-әхлакый кыйммәтләре нигезендә яшьләрдә терроризм, экстремизм идеологияләрен, башка деструктив идеологияләргә кабул итә алмауны тәрбияләү, шулай ук аларны пропагандалауга каршы торучанлык булдыру;

4) яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклауны тәмин итү;

5) авыр тормыш хәлендә калган яшь гражданның, яшь гражданның арасынан булган инвалидларга һәм сәламәтлек мөмкинлекләре чикләнгән затларга, ятим балалар һәм ата-ана каравыннан мәхрүм калган балалар арасынан булган затларга ярдәм итү, шулай ук яшьләргә социаль-психологик ярдәм итүгә булышлык күрсәтү;

6) яшьләр инициативаларына, шул исәптән инициатив проектларына, ярдәм итү;

7) яшьләргә ярдәм итүгә юнәлдерелгән ижтимагый эшчәнлеккә булышлык күрсәтү;

8) яшьләрнең буш вакытын, ялын, аларны сәламәтләндерүне оештыру, яшь гражданнарны социаль һәм ил эчендәге туризмга жәлеп итү, шул исәптән походлар, экспедицияләр, слетлар, фестивальләр һәм табигый мохит шартларында уздырыла торган башка чараларны оештыру һәм үткөрү юлы белән;

9) яшьләрнең физик культура, спорт белән шөгыльләнүе өчен шартлар тудыру, сәламәт яшәү рәвешенә һәм аны яшьләр мохитендә популярлаштыруга булышлык күрсәтү, яшьләрнең социаль бурычларны физик культураны һәм спортны үстерү аша хәл итүгә юнәлдерелгән проектларына ярдәм итү;

10) яшьләргә социаль хезмәтләр күрсәтү;

11) яшьләрнең, яшь гаиләләрнең торак проблемаларын хәл итүгә булышлык күрсәтү;

12) яшь гаиләләргә ярдәм итү, яшьләр мохитендә традицион гаилә кыйммәтләрен һәм гаиләле тормыш рәвешен саклау һәм ныгыту, яшьләр арасында ата-ана җаваплылыгын тәмин итү өчен шартлар булдыру;

13) яшьләрнең белем алуына, яшьләрнең фәнни, фәнни-техник эшчәнлегенә булышлык күрсәтү, яшь гражданнарның яңа белемнәр алуга, шул исәптән мөстәкыйль белем алу юлы белән, мотивациясен арттыру, яшь галимнәргә ярдәм итү;

14) яшьләрне хокукый агарту һәм аларга хокукый мәгълүмат бирү;

15) яшьләр белән эшләүче белгечләр әзерләүне оештыру;

16) сәләтле булуын күрсәткән яшьләрне ачыклау, аларга булышлык күрсәтү һәм ярдәм итү, яшь гражданнарның әдәби, сәнгати, фәнни, техник һәм башка төр иҗат ирегәнә хокукларын гәмәлгә ашыруга булышлык күрсәтү;

17) остазлык институтын үстерү;

18) яшьләргә хезмәт һәм эш белән тәмин итү өлкәсендә гарантияләр тәмин итү, яшь гражданнарга эшкә урнашуга, шул исәптән студентлар отрядлары аша, яшь белгечләрнең һәм яшь хезмәткәрләрнең һөнәри үсешенә булышлык күрсәтү;

19) яшьләрнең эшкуарлык эшчәнлегенә ярдәм итү һәм булышлык күрсәтү;

20) яшь гражданнарны авыл территорияләрен социаль-иқтисадый үстерүгә һәм авылда яшәү рәвешенәң уңайлылыгын арттыруга жәлеп итү аша аларга үз-үзләрен ачу өчен шартлар тудыру;

21) яшьләр ижтимагый берләшмәләре, яшьләр сәясәтен гәмәлгә ашыруга юнәлдерелгән эшчәнлекне башкаручы коммерциягә карамаган оешмалар һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте, Татарстан Республикасында жирле үзидарә органнары һәм оешмалар каршындагы яшьләр үзидарә органнары эшчәнлегенә ярдәм итү;

22) яшьләрнең ихтыярийлык (волонтерлык) эшчәнлегендә катнашуына булышлык күрсәтү;

23) яшьләрдә экологик культура һәм экологик җаваплы караш булдыру;

24) яшьләр сәясәте өлкәсендә халыкара һәм регионара хезмәттәшлеккә булышлык күрсәтү;

25) яшьләрнең хокук бозуларын һәм жәмәгатьчелеккә каршы гамәлләрен кисәтү;

26) яшьләрдә гражданлык тәңгәллеген ныгытуга, яшьләргә патриотик тәрбия бирүгә һәм яшьләргә рухи-әхлакый тәрбия бирүгә юнәлдерелгән фән, сәнгать, әдәбият әсәрләрен һәм башка әсәрләргә булдыру һәм массакүләм мәгълүмат чараларында, шул исәптән «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә, тарату эшчәнлегенә ярдәм итү;

27) яшьләр сәясәте мәсьәләләре буенча фәнни-аналитик тикшеренүләр үткөрү.»;

б) 8 статьяның 4 өлешен түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«4. Дәүләт ярдәме сорап мөрәжәгать иткән яшьләр яисә балалар иҗтимагый берләшмәсенең өлегә Законда билгеләнгән таләпләргә туры килүе яшьләр сәясәте өлкәсендә башкарма хакимият органы тарафыннан билгеләнә.»;

7) 12 статьяда:

а) 1 өлештә «жирле үзидарә органнары» сүзләреннән соң «, яшьләр сәясәте учреждениеләре» сүзләрен өстәргә;

б) 2 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«2. Яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыру турында мәгълүмат яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыруга кагылышлы рәсми статистик исәпкә алу белешмәләрен, Татарстан Республикасы территориясендә яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыруны мониторинглау, шул исәптән Татарстан Республикасы территориясендә яшьләргә патриотик тәрбия бирүнең һәм яшьләргә рухи-әхлакый тәрбия бирүнең нәтиҗәлелеген мониторинглау, белешмәләрен һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, яшьләр сәясәте учреждениеләре, шулай ук яшьләр сәясәте өлкәсендә эшчәнлек алып баручы башка оешмалар тарафыннан үз функцияләрен башкарганда алына торган бүтән белешмәләргә үз эченә ала.»;

8) 13 статьяда:

а) 1 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«1. Татарстан Республикасы территориясендә яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыруны мониторинглау Татарстан Республикасында яшьләр хәле турында доклад (алга таба – доклад) әзерләү максатларында Татарстан Республикасында яшьләрнең, яшь гаиләләренң һәм яшьләр иҗтимагый берләшмәләренең хәле, яшьләр сәясәте учреждениеләренең, «Беренчеләр хәрәкәте» гомумроссия балалар һәм яшьләр иҗтимагый-дәүләти хәрәкәте эшчәнлегенә турында, яшьләрнең мәгариф, агарту, фән, мәдәният, сәнгать, сәламәтлек саклау, физик культура һәм спорт өлкәсендә иҗтимагый файдалы эшчәнлектә катнашуы хакында, яшьләр мохитендә эш белән тәмин ителеш һәм эшсезлек турында, яшьләр мохитендә милләтара (этносара) һәм конфессияара татулыкны тәмин итү хакында, яшьләрнең экстремистик иҗтимагый берләшмәләре формалашуга, яшьләр берләшмәләре эшчәнлегендә экстремизм,

агрессив милләтчелек идеологияләре чагылышларына юл куймау турында, Россиянең традицион рухи-әхлакый кыйммәтләре нигезендә яшыләрдә терроризм, экстремизм идеологияләрен, башка деструктив идеологияләрне кабул итә алмауны тәрбияләү хакында, шулай ук аларны пропагандалауга каршы торучанлык булдыру турында мәгълүмат жыю, аны гомумиләштерү, анализлау һәм бәяләү буенча системалы, комплекслы һәм планлы эшчәнлектән гыйбарәт.»;

б) түбәндәге эчтәлеккә 1¹ өлеш өстәргә:

«1¹. Татарстан Республикасы территориясендә яшыләргә патриотик тәрбия бирүнең һәм яшыләргә рухи-әхлакый тәрбия бирүнең нәтижәлелеген мониторинглау Татарстан Республикасы территориясендә яшыләр сәясәтен гамәлгә ашыруны мониторинглауның бер өлеше булып тора һәм гавами хакимият органнарының һәм яшыләр сәясәте өлкәсендә эшчәнлек алып баручы башка субъектларның яшыләргә патриотик тәрбия бирү һәм яшыләргә рухи-әхлакый тәрбия бирү буенча эшчәнлегенә турында мәгълүмат жыю, аны гомумиләштерү, анализлау һәм бәяләү эшчәнлегеннән гыйбарәт.»;

в) 4 өлештә «жирле үзидарә органнары,» сүзләреннән соң «яшыләр сәясәте учреждениеләре һәм» сүзләрен өстәргә.

2 статья

«Татарстан Республикасында гражданнарга патриотик тәрбия бирү турында» 2023 елның 9 декабрендәге 123-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законына (Татарстан Республикасы законнар жыйнагы, 2023, № 92 (I өлеш) түбәндәге үзгәрешләргә кертергә:

1) 2 статьяның 1 өлешен түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«1. Әлеге Закон максатларында патриотик тәрбия дигәндә гавами хакимият органнарының һәм патриотик тәрбиянең башка субъектларының гражданнарда Ватанга карата мөхәббәт һәм хөрмәт, аңа тугрылык һәм Ватан язмышы өчен бүгенге һәм киләчәк буыннар алдында шәхси җаваплылык хисе, Ватанны саклау буенча, шулай ук тарихи хакыйкәтне саклау һәм тарихи хәтерне саклау буенча граждан бурычын һәм конституциячел бурычларны үтәүгә әзер булуны формалаштыру, гражданнарда гомумроссия граждан тәңгәллеге (шул исәптән Татарстан Республикасы үзенчәлекләре һәм тиешле территориядәге халыклар традицияләре нигезендә), Ватан тарихына хөрмәт һәм Ватан, аның гражданнары казанышлары белән горурлану хисен тәрбияләү һәм ныгыту, гражданнарның иҗтимагый әһәмияткә ия иҗади активлыгын үстерү буенча системалы һәм максатчан эшчәнлегә аңлашыла.»;

2) 3 статьяның 3 өлешендәге 2 пунктында «гореф-гадәтләренә» сүзләреннән соң «, жирле гореф-гадәтләргә» сүзләрен өстәргә;

3) 5 статьяда:

а) 5 пунктны түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«5) дәүләт һәм муниципаль физик культура һәм спорт оешмалары;»;

б) түбәндәге эчтәлекке 5¹ пункт өстәргә:

«5¹) яшьләр сәясәте өлкәсендә эшчәнлек алып баручы субъектлар;»;

4) 6 статьяда:

а) 3 өлешкә түбәндәге эчтәлекке 3¹ пункт өстәргә:

«3¹) Россия Федерациясендә яшьләргә патриотик тәрбия бирү һәм яшьләргә рухи-әхлакый тәрбия бирү чаралары комплексында каралган нигезләмәләренә, яшьләрнең социаль ихтыяжларын, милли традицияләренә, Татарстан Республикасының региональ, жирле һәм этномәдәни үзенчәлекләрен исәпкә алып, яшьләргә патриотик тәрбия бирү һәм яшьләргә рухи-әхлакый тәрбия бирү буенча региональ чаралар комплексын раслау һәм аны гамәлгә ашыруны оештыру;»;

б) 5 өлешкә:

түбәндәге эчтәлекке 4¹ һәм 4² пунктлар өстәргә:

«4¹) билгесез хәрби каберлекләренә һәм жирләнмәгән мәетләренә табу, Ватанны саклаганда һәлак булганнарның һәм хәбәрсез югалганнарның исемнәрен ачыклау һәм аларның исемнәрен мәңгеләштерү максатларында гамәлгә ашырыла торган эзләр эшен үткәргүгә вәкаләтле патриотик тәрбия бирү үзәкләре, хәрби-патриотик берләшмәләр (клублар), туган як тарихын өйрәнү оешмалары һәм эзләр оешмалары, иҗтимагый-дәүләти һәм иҗтимагый берләшмәләр эшчәнлегенә булышлык күрсәтү;

4²) яшьләргә патриотик тәрбия бирү һәм яшьләргә рухи-әхлакый тәрбия бирү өлкәсендә эшчәнлек алып баручы коммерциягә карамаган оешмалар һәм иҗтимагый берләшмәләр эшчәнлегенә булышлык күрсәтү;»;

түбәндәге эчтәлекке 5¹ пункт өстәргә:

«5¹) Татарстан Республикасы территориясендә яшьләргә патриотик тәрбия бирүнең һәм яшьләргә рухи-әхлакый тәрбия бирүнең нәтиҗәләгән мониторинглау;».

3 статья

Әлеге Закон рәсми басылып чыккан көнненәд үз көченә керә.

Татарстан Республикасы
Рәисе

Р.Н. Миңнеханов

Казан, Кремль
2025 ел, 10 апрель
№ 19-ТРЗ